

Zaufanie do systemu bankowego

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

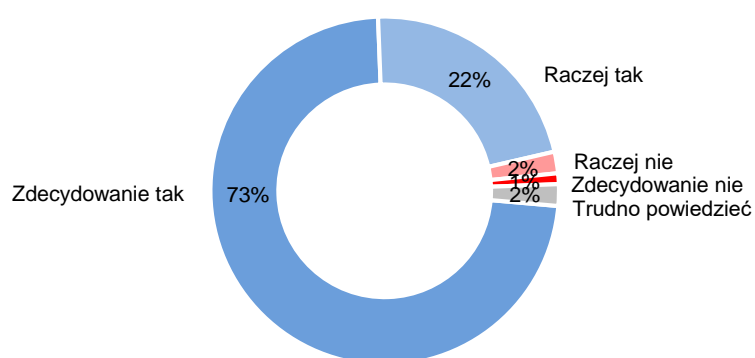
W związku z niedawnymi zmianami w prawie zwiększającymi kompetencje Komisji Nadzoru Finansowego i dającymi tej instytucji możliwość podejmowania decyzji o przejęciu przez inny bank takiego banku, którego fundusze własne spadają poniżej wymaganego poziomu lub co do którego istnieje niebezpieczeństwo, że znajdzie się on w trudnej sytuacji finansowej, zapytaliśmy badanych o stosunek do tej kwestii¹. Przy okazji sprawdziliśmy, czy Polacy mają zaufanie do banków, czy uważają, że pieniądze w nich ulokowane są bezpieczne oraz czy działalność banków, jest – ich zdaniem – właściwie nadzorowana.

NADZÓR NAD RYNKIEM FINANSOWYM

O tym, że państwo powinno dbać o bezpieczeństwo oszczędności obywateli w bankach, przekonani są niemal wszyscy Polacy (95%), w tym 73% wyraża tę opinię w sposób zdecydowany.

CBOS

RYS. 1. Czy państwo powinno dbać o bezpieczeństwo oszczędności obywateli w bankach?

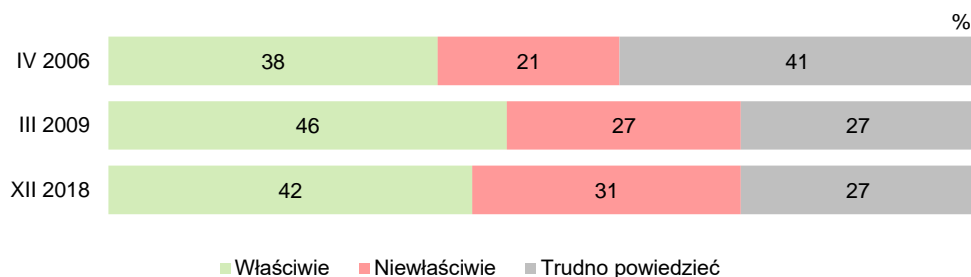

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (343) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich face-to-face wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 29 listopada – 9 grudnia 2018 roku na liczącej 942 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Badani zapytani o to, czy działalność banków jest należyście nadzorowana, relatywnie często (27%) nie potrafili udzielić sprecyzowanej odpowiedzi na to pytanie, wśród pozostałych natomiast częstsze były opinie, że nadzór ten jest sprawowany właściwie niż niewłaściwie (42% wobec 31%).

CBOS

RYS. 2. Czy, Pana(i) zdaniem, działalność banków nadzorowana jest właściwie czy też niewłaściwie?

Częściej niż pozostali o niewłaściwym nadzorowaniu banków mówią respondenci mający 55 lat i więcej (37%–38% w zależności od kategorii wiekowej), mieszkańcy największych miast (40%), ankietowani z wykształceniem zasadniczym zawodowym (36%) oraz badani średnio i źle oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych (39%–40%). Można również zauważyć, że bardziej krytyczni w tym względzie są mężczyźni niż kobiety (39% i 24% ocen negatywnych).

Opinie w tej kwestii silnie wiążą się z ocenami działalności KNF. Badani, którzy dobrze oceniają tę instytucję, wyraźnie częściej niż pozostali są przekonani o właściwym nadzorze nad bankami.

TABELA 1

Oceny działalności Komisji Nadzoru Finansowego	Czy, Pana(i) zdaniem, działalność banków nadzorowana jest właściwie czy też niewłaściwie?		
	Właściwie	Niewłaściwie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Dobra	68	19	12
Zła	30	47	23

Trzeba również zaznaczyć, że bardziej krytycznie system nadzoru nad bankami postrzegają respondenci, którzy słyszeli o aferze KNF.

TABELA 2

Czy słyszał(a) Pan(i) o tzw. aferze KNF (Komisji Nadzoru Finansowego), w wyniku której stanowisko stracił dotychczasowy szef KNF?	Czy, Pana(i) zdaniem, działalność banków nadzorowana jest właściwie czy też niewłaściwie?		
	Właściwie	Niewłaściwie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	40	34	26
Nie	51	19	30

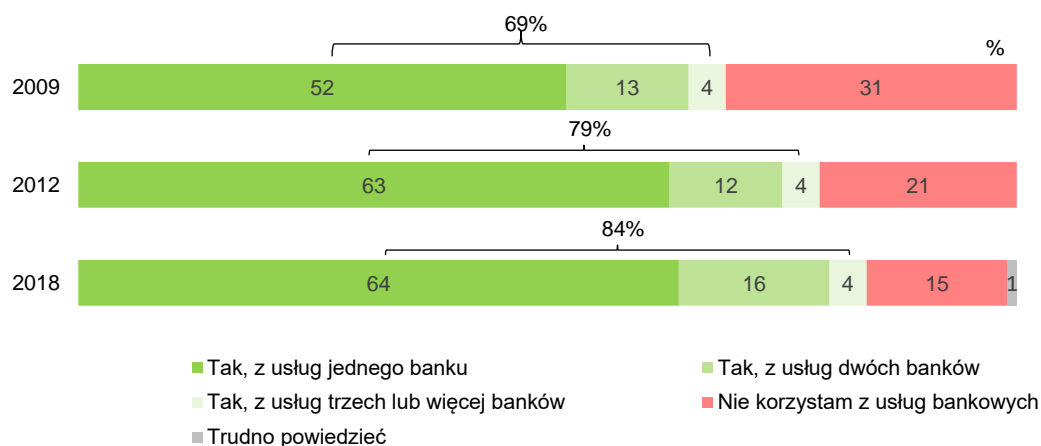
KORZYSTANIE Z USŁUG BANKOWYCH

Ogromna większość Polaków (84%) korzysta z usług bankowych. Badani na ogół są klientami jednego banku (64%), zdecydowanie rzadziej dwóch (16%) lub większej ich liczby (4%). Niekorzystanie z usług bankowych częściej niż pozostali deklarują ankietowani z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (45%), respondenci najstarsi (w wieku 65 lat i więcej – 32%) i najmłodsi (od 18 do 24 roku życia – 29%), mieszkańcy wsi (20%) oraz badani znajdujący się w trudniejszym położeniu materialnym – niezadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych (36%), o najniższych dochodach *per capita* (nieprzekraczających 900 zł – 28%).

W stosunku do roku 2012 odnotowujemy wzrost odsetka badanych deklarujących korzystanie z usług bankowych (o 5 punktów procentowych).

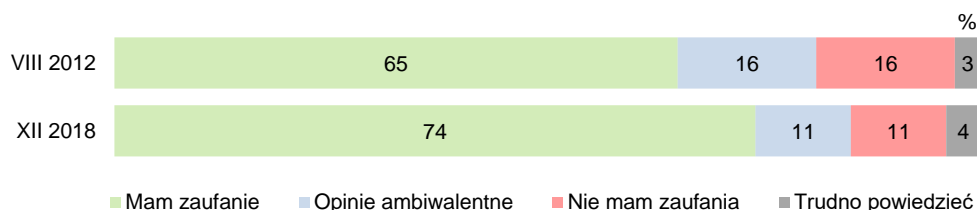
CBOS

RYS. 3. Czy korzysta Pan(i) z usług bankowych?

CZY PIENIĄDZE W BANKACH SĄ BEZPIECZNE?

Zaufanie do banków działających w Polsce ma zdecydowana większość badanych (74%, od roku 2012 wzrost o 9 punktów procentowych), jedynie co dziewiąty respondent deklaruje, że nie ma do nich zaufania (11%, spadek o 5 punktów) i tyle samo osób (11%) wyraża opinie ambiwalentne.

RYS. 4. Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie do banków działających w Polsce?*

* Na podstawie odpowiedzi na skali od -3 do +3, na której -3 oznaczało głęboką nieufność, a +3 pełne zaufanie. Wartości od -3 do -1 traktowane są jako brak zaufania, 0 jako opinia ambiwalentna, a od +1 do +3 jako zaufanie

Z analiz różnicowań społeczno-demograficznych wynika, że zaufanie do banków częściej deklarują młodszy respondenci, lepiej wykształceni, bardziej zadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych. Uwzględniając zaś wielkość miejscowości zamieszkania można zauważyć, że zaufanie do banków rzadziej niż inni deklarują mieszkańcy największych miast.

Nieco ponad dwie trzecie badanych (68%) uważa, że pieniądze ulokowane w bankach są bezpieczne, przy czym relatywnie niewielu (11%) jest o tym zdecydowanie przekonanych, a ponad połowa (57%) sądzi, że pieniądze w bankach są raczej bezpieczne. W stosunku do roku 2012 zwiększył się odsetek badanych przeświadczonych o bezpieczeństwie środków finansowych w bankach (wzrost o 6 punktów), a zmniejszył tych, którzy są przeciwnego zdania (również o 6 punktów). Uwzględniając wcześniejsze pomiary można stwierdzić, że tegoroczne wyniki są najlepsze od 2008 roku. Należy jednak podkreślić, że w roku 2006, jeszcze przed kryzysem finansowym, Polacy w większym stopniu niż teraz byli przekonani o bezpieczeństwie pieniędzy ulokowanych w bankach.

TABELA 3

Czy, Pana(i) zdaniem, pieniądze ulokowane przez ludzi w bankach w Polsce są bezpieczne czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań									
	IV 2006		XI 2008		III 2009		VIII 2012		XII 2018	
	w procentach									
Zdecydowanie tak	14	74	10	59	6	58	8	62	11	68
Raczej tak	60		49		52		54			
Raczej nie	11	13	21	27	27	32	23	29	19	23
Zdecydowanie nie	2		6		5		6			
Trudno powiedzieć	14		14		10		9		9	

Opinie na temat bezpieczeństwa pieniędzy ulokowanych w bankach są silnie zróżnicowane społecznie. Częściej przekonani o ich bezpieczeństwie są badani lepiej wykształceni, znajdujący się w lepszej sytuacji materialnej, młodszy, mieszkający w większych miejscowościach.

TABELA 4

		Czy, Pana(i) zdaniem, pieniądze ulokowane przez ludzi w bankach w Polsce są bezpieczne czy też nie?		
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć
		w procentach		
Ogółem		68	23	9
Wiek	18-24 lata	87	6	7
	25-34	79	16	5
	35-44	74	21	5
	45-54	68	20	12
	55-64	58	34	9
	65 lat i więcej	52	33	15
Miejsce zamieszkania	Wieś	65	27	8
	Miasto do 19 999	62	27	11
	20 000 - 99 999	67	20	13
	100 000 - 499 999	74	18	7
	500 000 i więcej mieszk.	78	19	4
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	47	36	17
	Zasadnicze zawodowe	56	31	12
	Średnie	76	19	5
	Wyższe	83	13	5
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	58	29	13
	Od 900 zł do 1299 zł	58	30	11
	Od 1300 zł do 1799 zł	66	26	8
	Od 1800 zł do 2499 zł	72	21	7
	2500 zł i więcej	84	13	3
Ocena własnych warunków materialnych	Złe	52	35	13
	Średnie	51	33	15
	Dobre	76	18	6

O bezpieczeństwie pieniędzy w bankach znacznie częściej przekonani są respondenci korzystający z usług bankowych, niż ci, którzy z nich nie korzystają, a ponadto dobrze oceniający działalność Komisji Nadzoru Finansowego oraz uważający, że działalność banków jest nadzorowana właściwie.

TABELA 5

		Czy, Pana(i) zdaniem, pieniądze ulokowane przez ludzi w bankach w Polsce są bezpieczne czy też nie?		
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć
		w procentach		
Czy korzysta Pan(i) z usług bankowych?				
Tak		73	20	7
Nie		37	42	21
Oceny działalności Komisji Nadzoru Finansowego*				
Dobra		76	17	7
Zła		67	26	7
Czy, Pana(i) zdaniem, działalność banków nadzorowana jest właściwie czy też niewłaściwie?*				
Właściwie		89	6	5
Niewłaściwie		42	52	6

*Pominięto odpowiedź „trudno powiedzieć”

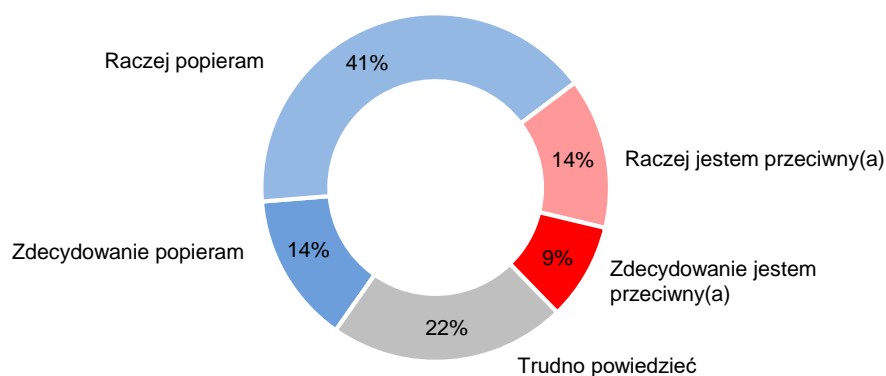
STOSUNEK DO NOWYCH ROZWIĄZAŃ

Interesowało nas również, jak badani odnoszą się do niedawno wprowadzonych zmian w prawie, które rozszerzają kompetencje KNF i dają tej instytucji możliwość podejmowania decyzji o przejęciu banku znajdującego się w trudnej sytuacji finansowej przez inny bank.

Ponad połowa badanych (55%) popiera wprowadzenie prawnej możliwości, aby KNF podejmowała decyzję o przejęciu przez inny bank takiego banku, którego fundusze własne spadają poniżej poziomu wymaganego przez prawo bankowe, a prawie jedna czwarta (23%) jest temu przeciwna.

CBOS

RYS. 5. Czy popiera Pan(i) wprowadzenie prawnej możliwości, aby Komisja Nadzoru Finansowego podejmowała decyzję o przejęciu przez inny bank takiego banku, który znajduje się w trudnej sytuacji finansowej (kiedy jego fundusze własne spadają poniżej wymaganego poziomu)?

We wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych rozwiązanie to ma więcej zwolenników niż przeciwników. Niemniej jednak można zauważyć, że relatywnie rzadziej aprobatę tego rozwiązania wyrażają najstarsi ankietowani (43% wobec 26% będących przeciwnymi), mieszkańcy największych miast (44% wobec 30%), respondenci z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (48% popiera, 18% jest przeciwnych, a 34% nie ma sprecyzowanego zdania na ten temat). Z kolei badani z wykształceniem średnim i absolwenci wyższych uczelni częściej niż ci, którzy są gorzej wykształceni, wyrażają sprzeciw wobec takiego rozwiązania, przy jednoczesnym niskim odsetku niemających zdania.

Opinie na ten temat bardzo wyraźnie różnicują poglądy polityczne oraz preferencje partyjne. Poparcie dla tego rozwiązania częściej niż pozostali wyrażają badani identyfikujący się z prawicą (64%), a w potencjalnych elektoratach – zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości (68%). Natomiast sprzeciw wobec niego częściej niż inni deklarują respondenci o lewicowych poglądach politycznych (36%) oraz sympatycy Platformy Obywatelskiej (33%).

TABELA 6

Potencjalne elektoraty*	Czy popiera Pan(i) wprowadzenie prawnej możliwości, aby Komisja Nadzoru Finansowego podejmowała decyzję o przejęciu przez inny bank takiego banku, który znajduje się w trudnej sytuacji finansowej (kiedy jego fundusze własne spadają poniżej wymaganego poziomu)?		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	68	13	19
Platforma Obywatelska	47	33	21
Polskie Stronnictwo Ludowe	59	24	17
Niegłosujący	50	21	28

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych w wyborach parlamentarnych

Poparcie dla powierzenia Komisji Nadzoru Finansowego takich kompetencji w bardzo silny sposób zależy od ocen działalności tej instytucji. Badani dobrze ją oceniający częściej wyrażają poparcie dla możliwości, aby podejmowała ona decyzję o przejęciu przez inny bank takiego banku, który znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, a wyraźnie rzadziej deklarują sprzeciw. Można również zauważyć, że respondenci, którzy słyszeli o aferze KNF, częściej niż pozostali wyrażają sprzeciw wobec tego rozwiązania.

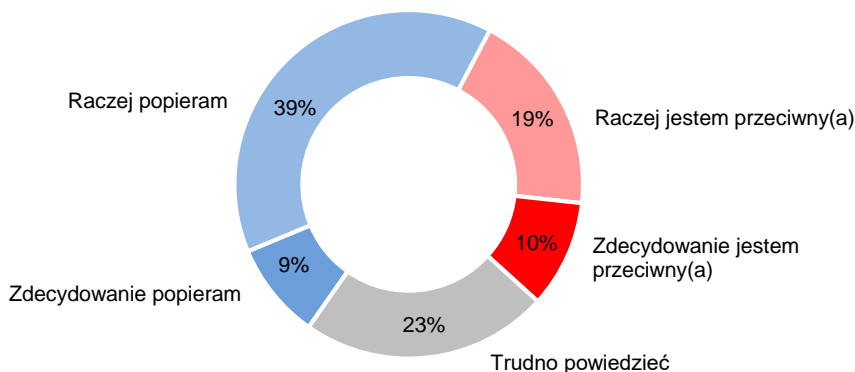
TABELA 7

Oceny działalności Komisji Nadzoru Finansowego*	Czy popiera Pan(i) wprowadzenie prawnej możliwości, aby Komisja Nadzoru Finansowego podejmowała decyzję o przejęciu przez inny bank takiego banku, który znajduje się w trudnej sytuacji finansowej (kiedy jego fundusze własne spadają poniżej wymaganego poziomu)?		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Dobra	76	14	10
Zła	48	35	17
Czy słyszał(a) Pan(i) o tzw. aferze KNF (Komisji Nadzoru Finansowego), w wyniku której stanowisko stracił dotychczasowy szef KNF?			
Tak	56	26	18
Nie	55	13	32

*Pominięto odpowiedź „trudno powiedzieć”

Poparcie dla wprowadzenia prawnej możliwości, aby KNF podejmowała decyzję o przejęciu przez inny bank takiego banku, co do którego istnieje niebezpieczeństwo, że jego fundusze własne spadną poniżej wymaganego przez prawo bankowe poziomu, jest niższe niż w przypadku wystąpienia jednoznacznie określonego kryterium (tj. spadku funduszy własnych poniżej określonej kwoty), choć badani ją popierający wyraźnie przeważają nad wyrażającymi sprzeciw (48% wobec 29%).

RYS. 6. Czy popiera Pan(i) wprowadzenie prawnej możliwości, aby Komisja Nadzoru Finansowego podejmowała decyzję o przejęciu przez inny bank takiego banku, co do którego istnieje niebezpieczeństwo, że znajdzie się on w trudnej sytuacji finansowej?

Podobnie jak w przypadku wcześniejszego pytania, rozwiązanie to cieszy się większym poparciem wśród badanych identyfikujących się z prawicą (57%), a w potencjalnych elektoratach – wśród zwolenników Prawa i Sprawiedliwości (61%). Z kolei sprzeciw wobec wprowadzenia tego rozwiązania ponadprzeciętnie często wyrażają badani o lewicowych poglądach politycznych (42%) oraz potencjalni wyborcy Platformy Obywatelskiej (42%).

TABELA 8

Potencjalne elektoraty*	Czy popiera Pan(i) wprowadzenie prawnej możliwości, aby Komisja Nadzoru Finansowego podejmowała decyzję o przejęciu przez inny bank takiego banku, co do którego istnieje niebezpieczeństwo, że znajdzie się on w trudnej sytuacji finansowej?		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	61	18	21
Platforma Obywatelska RP	40	42	18
Polskie Stronnictwo Ludowe	50	30	20
Niegłosujący	42	28	30

*Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych w wyborach parlamentarnych

Tak jak w przypadku wcześniejszego pytania, poparcie dla wprowadzenia prawnej możliwości, aby KNF podejmowała decyzję o przejmowaniu banku, gdy istnieje niebezpieczeństwo, że znajdzie się on w trudnej sytuacji finansowej, zależne jest od ocen funkcjonowania tej instytucji. Badani, którzy są niezadowoleni z działalności KNF, równie często wyrażają sprzeciw co poparcie (40% wobec 41%). Warto też podkreślić, że sprzeciw wobec takiego rozwiązania częściej deklarują ci, którzy słyszeli o aferze KNF, niż ci, którzy nie słyszeli.

TABELA 9

Oceny działalności Komisji Nadzoru Finansowego*	Czy popiera Pan(i) wprowadzenie prawnej możliwości, aby Komisja Nadzoru Finansowego podejmowała decyzję o przejęciu przez inny bank takiego banku, co do którego istnieje niebezpieczeństwo, że znajdzie się on w trudnej sytuacji finansowej?		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Dobra	70	19	11
Zła	41	40	19
Czy słyszał(a) Pan(i) o tzw. aferze KNF (Komisji Nadzoru Finansowego), w wyniku której stanowisko stracił dotychczasowy szef Komisji Nadzoru Finansowego?			
Tak	49	31	20
Nie	46	22	32

Pominięto odpowiedź „trudno powiedzieć”

***

Ogromna większość Polaków korzysta z usług bankowych, a zdecydowana większość ma zaufanie do banków działających w Polsce i uważa, że pieniądze w nich ulokowane są bezpieczne. Jednocześnie Polacy częściej sądzą, że działalność banków jest nadzorowana właściwie, niż wyrażają przeciwny pogląd, choć krytycznie na ten temat wypowiada się niemała część respondentów.

Za zwiększeniem kompetencji KNF i przyznaniem tej instytucji prawa do podejmowania decyzji o przejęciu banku znajdującego się w trudnej sytuacji finansowej, gdy jego fundusze własne spadają poniżej poziomu wymaganego przez prawo, opowiada się ponad połowa badanych, natomiast w sytuacji wystąpienia niebezpieczeństwa takiej sytuacji – niespełna połowa.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka